

sant de la Ribera Salada en te. de Castellar, però vora el Coll de Foradada, on afronta amb Olius (XLVI). Venia del compost *Mont(e) Elezetano*: «in Montelectetano» afr. de Ciresa [*La Cirera*] i de «Castro Laturci» any 1001, «Montelezedano» afr. de Lladurs a. 1040.⁵ A tort Mn. Serra Vilaró i l'arxiver Llorens (que em deixa copiar i extractar aquests docs. a l'Arx. de Solsona), van pensar que això podia venir del nom dels *Lacetans*, car mai hi ha una *a*, en aquest nom, entre *l* i *z*. Certament la segmentació que hi hem de fer és *Mont Elezetano*, -edano com ho mostra la síncope en la forma moderna *Alzedà*, oïda encara en ús en les meves enquestes. Per altra banda, nova demostració, s'hi donà també des d'antic, l'altra síncope, la de l'altra *e* entre *z* i *d*: «Monte *Lezdano*», també com afr. de Lladurs en doc. de 1054; «Monte *Lezdà*» en un de 1077, afr. amb el r. Cardener; i «Monte *Lezdano*» en un de 1098, on afronta amb *Sossiats*; «vinya supra *Monte Lezdà*» a. 1077, afrontant amb Olius i amb el Cardener.

A alguns de Castellar també els vaig oir *L'Alzerà*²⁰ (set. 1964, XLVI), on potser basta pensar en algun fenomen inductiu més complicat (-*d-n* > *n-n* > *r-n*). O bé contaminat pels sufixos colle. -era i -ARES. En efecte hi ha pda. *L'Alzéra* a Torroja del Priorat, nom d'un bosc (XII, 99.18), que és idèntic als *Alzeda* i *Auleda* explicats supra. Ara bé també tingué això representants amb *ç* en les zones de fonètica mossàrab: Abenbeklariš recollí *alçina* 'alzina', *DECat* I, 245b36; d'una variant amb -*n*- com la del cast. *Encina*: *l'Anxina* a VilallongaSafor (XXXII, 157.4), *Els Anxinals* a Rellu (XXV, 147.22).¹ I això ens duu a una interpretació raonable d'un nom del Rept. de Mallorca «*rahal Alxarits*» en terme d'Inca, que Quadrado interpretaria «tierra àspera» (452);² en tot cas la -*itx* ja mostra que això és mossàrab i no aràbic, del tipus de *Forlàritx*, *Favaritx*, *Trollàritx* (vol. I, 137, 138, 148, 278), amb el resultat mossàrab -*aritx* dels collectius de plantes en -ARES: = *alz-ares* en lloc d'*alz-in-ars*.

Renunciant, com a impracticable (i innecessari) a donar la llista infinita (que queda en el cedulari de l'Onom.) dels representants toponímics d'*alzina* (en forma més corrent, i dels seus derivats més adotzenats), ens limitem a seleccionar-ne un nombre d'importants, documentats des d'antic, o amb detalls anòmals. Ordre geogràfic:

Coll-s'aulina p. de St. Hilari Sacalm: *Coll ça Eulina* a. 1577 (CCandi, *St. Hilari S.*, 92). *L'Alzina* llog. d'Alinyà SdUrg.: *lalzinà* 1920, 1931; «*ipsa Olcina*» a. 1081 (Arx. Solsona), «*quod est ad locum q. dic. Gradell, alodium de Olzina*» 1132 (BABL v, 420). Mas de les *Olzines*, prop de Besora de Cardener, en el Cpbr. de c. 1200 de Besora, lfn. 22 (Arx. Sols.). *Coll d'Alzina* p. d'Areny de Noguera: «*ipso collo de Elecina*» a. 984 (Abadal, *Pall. i Rib.*, núm. 984). *Alzina* llog. p. St. Esteve de la Sarga: anoto *d'alzina* (gent d', Solà d'), a *Alzina* mateix, a St. Esteve, a Moror (XVIII, 128, 130, 131, 127, a Castellnou algú amb article o en forma equívoca, 125, 126). Barranc d'*Alzina* a Gavasa (Condò, BCEC VIII, 142). Antigament: *Alzina* 1069 (BABL VI, 115); *Olzina* a. 1306 (Hinojosa, *Rég. Señ.*⁶⁰

279); *Olzina* 1359 (CoDoACA XII, 72). *L'Alzina* te. Vimodó: «in te. Avinbudino, sci. in Codoz, in valle q. d'. *Ulzina* --- afr. Podio de Marsan» a. 1196 (*Cart. Poblet*, 48).

L'Anzinet: *l'enzinét* pda. de St. Jul. de Cerdanyola (XXXVIII, 112.20), amb colle. -ETUM. Aparentment, almenys, pot ser això mateix *L'Alzanét* que sento a Callosa (XXXIV, 183.20), però el fet que Salvà posi *Adsanet* (*Call.* II, 45) mostra que deu ser variant del berberisme *Atzane(a)*.

Més descendents dels ll. ILEX, ILICINA, i derivats a l'art. AUR- (II).

¹ *Riu Anxero* pda. de Finestrat (XXXV, 135.13) amb la mateixa *n* i la *ç* mossàrab podria venir del colle. ILICĒTŪLUM 'petit alzinar' i *r/l* morisca (cf. els diminutius paral·lels que exposo a l'article *Alella*). — ² Deu pensar en àr. 'ard' *abraš* ('ard' 'terra' i *abraš* 'asper' *RMa* 257, *abarax* *PAlc* 106.19). Però ja es veu que fonticament no hi lliguen ni les consonants ni les vocals.

Alzeredo ant., V. *Aurèdol*

²⁵ ALZIRA

La cabdal ciutat del Xúquer.

PRON. MOD. *alzira*, Albaida, Alcoi, Cullera etc. (1935); id. Tavernes d. V., Simat, 1962 (XXXI, 173.19, 183.4), àdhuc a Guadassuar, on l'inf. parlava bastant apitxat, pron. *alzira* (XXXI, 57.26); *alsira* als pobles de l'Horta, 1935; i a Antella (XXXI, 129.26). Gentilici: *alcirenys* MGadea (*T. del Xè* II, 101), *alsiréyos* *ALCat*; però els valencianistes trobaven que s'havia de dir *alzirencs* (J. G. M., 1935).

DOC. ANT. En lletres àrabisques: *Gazira Šuqr* o simplement *Al-ğazira*, descrita i exalçada, en termes verament bells, pel poeta Abenkhaftadja, que n'era fill (veg. cites de LProvençal, en l'ed. del Himyarí, 126-7); *ğazira Šuqr*, c. 1240, en Abenamira i Abenalabbar, *ibid.*, pp. 62, 67.

N'hi ha desenes de cites en el *Rept.* (pp. 78ss., que no cal detallar) amb les grafies *Algezira*, *Aljazira*, *Alia-ciria* etc. *Algezira*, Cròn. de Jaume I, pp. 237 etc.; ⁴⁵ *Aliaiyra* 1239, *Aliasira* 1246, *Algazira* 1257, *Algezira* 1258, 1622 (Huici I, 298, 419; II, 137, 203, 292); «datum in *Algezira*» 1264 (EEMCA v, 192); *Algezira* 1268, 1268, 1268 1270, 1270 (Huici II, 316, 317, 318, 335, 341); *Algizira* 1271 (Huici II, 344); *Algezira* 1273, *Algesira* 1276 (Huici II, 356, 374); *Aljazire* (en locatiu) 1281 (Finke, *Acta Ar.* III, 1); «e lo rey axí hac lo castell de Xàtiva --- e après la vila de *Algezira*» Desclot (ed. Corol. 102); *Algesira* 1315 (CoDoACA XII, 264); *Algezire* (en loc.) 1303 (Finke, *A. Ar.* I, 144); *Algeçira*, Juan Manuel, *Li. de la Caça* (74.26); *Algezira* Cròn. de Pere III (lloc que cito s. v. *Massamagrell*); *Algezira* Eiximenis (*Regiment C. P.*, 24.20); *Algezira* 1413, St. Vt. Ferrer (*Quaresma*, p. XIV); *Algezira* 1414 (BRAE VII, 329).

De la forma sincopada crec que hi ha dades ante-